

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177	Polletna naročnina . . . . . Lir 3.000
PODUREDNIŠTVO: 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646	Letna naročnina . . . . . » 6.000
	Letna inozemstvo . . . . . » 8.000
	Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXVIII. - Štev. 27 (1409)

Gorica - četrtek, 1. julija 1976 - Trst

Posamezna številka Lir 150

Pavel VI. in problemi sedanje Cerkve „Nova meja“ Slovenske skupnosti

Na praznik apostolov Petra in Pavla je poteklo 13 let, odkar je bil kronan za papeža Pavel VI. Ob tej priložnosti so se ga spomnili najprej kardinali, ki so mu voščili za god. Saj je bil krščen na ime Janeza Krstnika. Potem pa še vesoljna Cerkve, ko je obhajal slovesno mašo na praznik svetih apostolov. Ob čestitkah za god se je Pavel VI. v svojem odgovoru dotaknil nekaterih problemov sedanje Cerkve. Ker se ti problemi tičejo tudi naše goriške Cerkve, si priključimo v spomin besede sv. očeta.

NOTRANJA EDINOST

Pavel VI. je najprej poudaril, da je njegova stalna skrb blagor Cerkve. Med problemi, ki danes težijo Cerkve, je v prvi vrsti njena notranja edinstvo. V mašni veroizpovedi priznavamo: Verujem v eno, sveto, katoliško in apostolsko Cerkve. Edinstvo je zato eden svojstvenih znakov Kristusove Cerkve.

Danes je ta edinstvo za številne vernike v nevarnosti. Zaradi tega pravi sv. oče, je potrebno vedno znova poudarjati, da kdor se loči od Cerkve, od njenih pastirjev, od njenega nauka, od njenih moralnih smernic, se izpostavlja nevarnosti, da se bo sam odcepil od cerkvene edinstva.

Ta nevarnost pa izhaja iz dveh nasprotnih stališč: od tistih, ki so zakoreninjeni v tradiciji in nočejo sprejeti nič novega, in od tistih, ki se izrujejo iz zemlje Cerkve, iz njenega humusa in kvarijo njen nauk. V obeh primerih gre za neko osebo gledanje in vrednotenje, še večkrat pa za trmo in nepopustljivost.

NAPACNI PLURALIZEM

Nadaljnja nevarnost, pravi sv. oče, je napacno umevan pluralizem. O tem spominja papež, da je že spregovoril v apostolskem pismu »Octogesima adveniens«. Tam uči, da morajo posamezne krščanske skupnosti ugotoviti ob vodstvu Svetega Duha in svojih škofov, katere pobude je treba podvzeti na socialnem, političnem in gospodarskem področju.

Vendar se pri tem ne sme izgubiti z vidika resnični blagor celotne skupnosti. Potrebna je torej notranja povezanost vernikov, sicer vsi trudi postanejo le iskanje zunanjih učinkov na škodo verskih in moralnih načel.

Do take povezanosti pa ne pridemo brez nekaterih čednosti, predvsem »pokorščina in mir«, kot je ponavljal Janez XXIII., tisti Janez, ki ga danes vsi uporniki zoper cerkveno disciplino kličejo na pomoč.

MOLITEV IN NOTRANJE ŽIVLJENJE

V nadaljevanju Pavel VI. poudarja, da v Kristusovi Cerkvi ima zmeraj prednost pred zunanjim delom molitev in notranje življenje, notranje spreobrnjenje. Nihče v Cerkvi ne sme izgubiti z vidika, da vse kar se v Cerkvi in v imenu Cerkve dogaja, mora imeti kot končni cilj graditev božjega kraljestva v dušah, to se pravi njih večno zveličanje. Prizadevanje za svetost življenja je tisto najpotrebnejše, kar danes svetu manjka.

PREGANJANJA CERKVE

Zatem sv. oče preide na razmere med današnjimi političnimi silami na svetu in Cerkvi. Ugotavlja, da je položaj v tem oziru težak. Cerkve trpi vsakovrstna preganjanja. Toda to ne sme nikomur jemati poguma. Ali je bilo kdaj v zgodovini drugače? Ali je bila kdaj Cerkve brez preganjanj? Ta so bila zanj zmeraj tudi čas očiščenja in poglobljanja. Sadovi teh težav se ponekod že kažejo v rasti števila duhovniških poklicev, v povečani želji po molitvi pri številnih laikih, v apostolski pripravljenosti tudi pri mladih.

Vendar preganjanja ostanejo in si jih Cerkve ne želi. Res je, kot je izjavil zadnji koncil, Cerkve ne želi in ne išče nobenih privilegijev zase. Cerkve želi in potrebuje samo svobodo. Zahteva jo zase, kot suverena družba, zahteva jo za svoje otroke in zahteva jo za vse ljudi. To za-

radi nedotakljivih in neodtujljivih pravic, ki jih ima vsaka človeška oseba, da raste in se oblikuje v iskanju resnice, zlasti še resnice o Bogu, in da lahko razmahne svoje moralne in umske sile ob lastni svobodni odgovornosti, katerih ne sme odvzeti človeku nobena človeška oblast.

Ta načela sicer priznavajo danes skoro vse moderne države, toda mnogokrat ostane le pri besedah in slovesnih izjavah v prenekateri deželi. Če v tem oziru pogledamo na današnji svet, moramo ugotoviti, da je posebno glede katoliške Cerkve veliko dežel, kjer ji stavijo ovire vseh vrst in tudi resnične krivice, ki jih je treba obsoditi. To, pravi sv. oče, poudarjamo, da ne bodo mislili tisti, ki take krivice trpijo, da je Cerkve nanje pozabila ali da zanje ne ve.

Na odnose med Cerkvijo in državo je posebno vplival prihod na oblast v številnih predelih sveta režimov, ki so proglasili, da hočejo človeštvo osvoboditi od verske alienacije, od podložništva verskim naukom. Res je, tudi v takih razmerah je Cerkve skušala doseči primerne dogovore tudi s takimi režimi, da bi olajšala življenje vernih kolikor je bilo mogoče.

Kljub temu so se zmeraj velikanske dežele, ki nočejo imeti nobenih stikov z Apostolskim sedežem, je dejal papež. Pri tem je mislil na Kitajsko in Albanijo in še katero drugo državo zadnjih let. Svoj pregled je nato zaključil z mislijo na Severno Irsko, Libanon, Abesinijo, Južno Afriko, kjer divjajo verski in plemenski spori in revolucije.

• Novembra lani je v Skadru v Albaniji umrl nasilne smrti zadnji jezuit p. Gjon Karma. Imel je 70 let; v ječah je preživel 16 let. Ko je bila 1967 Albanija uradno proglašena za brezbožno državo, je p. Karma beračil po mestih, da se je mogel preživljati. Znano je, da je vsako versko življenje v albanski javnosti izključeno, vsako liturgično dejanje kjerkoli odločno prepovedano.

Vsi se še spominjamo na zelo obetajoče čase, ko se je v ZDA v dobi vladanja predsednika Kennedyja uveljavila teorija o »novi meji«, ki je pomenila nov miroljubben razmah ameriške politike. V našem položaju lahko prenesemo ta izraz ali to politično teorijo na slovensko stvarnost. Nočemo delati kake megalomanske analogije, kot bi morda kdo mislil. Nismo velesila in ne moremo si prevzeti nalog in poslanstva iste. Toda prav po sedanjih parlamentarnih volitvah lahko tudi za nas obvelja teorija »nove meje«, ki jo je prav Slovenska skupnost dosegla s prvim uspešnim nastopom v celi deželi Furlaniji-Julijjski Benečiji ter v delu dežele Veneto.

Nočemo se tu ustavljati ob ponavljanju statističnih podatkov z junijskih volitev. Želimo le zabeležiti nekaj ugotovitev, ker smo mnenja, da dosežki Slovenske skupnosti v tem novem merilu to zaslužijo. Tega niso podčrtali ostali dejavniki javne informacije, od tiska do radiotelevizije, čeprav so seveda poročali o volivnih rezultatih in s tem tudi o vlogi Slovenske skupnosti. Že pri tem je jasno, da bi vsa javna informacijska sredstva sploh ne poročala o slovenski prisotnosti, če ne bi bilo slovenske liste. Samo lista Slovenske skupnosti je — kot se dogaja podobno pri drugih zavednih manjšinah v severni Italiji — opozorila širšo vsedržno in tujo javnost na politično hotenje Slovencev v Italiji. Tega niso mogle narediti ne one levičarske stranke, ki so kandidirale ali celo izvolile kakega slovenskega človeka, še manj pa ostale vsedržne stranke.

Slovenska skupnost je, kot že

znano, v celem volivnem okrožju (Trst, Gorica, Videm, Pordenon, Belluno) nabrala za poslansko zbornico 8.199 glasov, za senat pa v okrožjih dežele Furlanije-Julijjske Benečije 9.066 glasov. Prepustimo drugim razmišljanja o vzrokih za razliko med glasovi v poslansko zbornico in senat. Pomembno je vsekakor pri tem dejstvo, da je Slovenska skupnost v glavnem ohranila (z manjšimi padci na Goriškem oz. Tržaškem) svoje glasove, ki jih bo gotovo ponovno dobila ob prihodnjih deželnih volitvah leta 1978. Še važnejše pa je dejstvo, da je pridobila skoraj 1.500 novih glasov izven pokrajin Trsta in Gorice. Od teh je 1.300 glasov v pokrajinah Videm ter Pordenone (1.027 videmska, 273 v pordenonski) in 152 v bellunski pokrajini!

POMEMBNA UVELJAVITEV OD VIDMA DO BELLUNA!

Prav v teh novih glasovih, ki jih je Slovenska skupnost nabrala v treh omenjenih pokrajinah, lahko vidimo prijetno novost teh volitev za slovensko stranko. To vse namreč pomeni, da so se okoli slovenske liste zbrali mnogi slovenski rojaki, ki živijo na tem ozemlju, pa tudi verjetno razni drugi, zlasti furlanski volivci, ki so s tem hoteli podpreti neko manjšinsko listo. V to je gotovo pripomogel tudi lepak Slovenske skupnosti v furlanskem jeziku, ki ga je nalepila v izrazito furlanskih občinah videmske oziroma pordenonske pokrajine.

Če si ogledujemo volivne rezultate posameznih občin iz teh pokrajin, moramo takoj ugotoviti, da skoraj ni občin, večje ali manjše, ki ne bi imela tudi gla-

sov za slovensko listo. Seveda moramo tu najprej omeniti občine Beneške Slovenije, Režije in Kanalske doline. Občina Sovodnje ima npr. 18 glasov, občina St. Lenart 12, občina Srednje 8. Špeter Slovenov 10 glasov, pa še dalje v Kanalski dolini občina Trbiž 63 glasov, Naborjet (kamor spadajo tudi Ukve) ima 37 glasov, itd. Tudi v notranjosti Furlanije zabeležimo precej slovenskih glasov. Tako npr. občine potresnega področja Buia z 19 glasovi, Maiano s sedmimi, Osoppo osem glasov, Gemona 12, Venzone 5 itd., San Daniele 13, Colloredo di Montalbano 7, Tricesimo 12, Lignano 10.

Še bolj presenetljivi so v tem oziru izidi na Pordenonskem in v Bellunu. Samo mesto Pordenon je dalo npr. 62 glasov Slovenski skupnosti, nato vsi večji kraji Spilimbergo, S. Vito al Tagliamento do Sequals, Sacile, Codroipo, kjer smo našli veliko glasov za slovensko listo. Istotako pokrajina Belluno, kjer spet skoraj ni občine, kjer ne bi glasovali slovenske liste. Mesto Belluno je dalo 19 glasov, mesto Feltre enako, Cortina d'Ampezzo 15 glasov, S. Stefano di Cadore 4, Agordo 4, Arsiè 5 glasov, S. Giustina 5, Auronzo 3, itd. Pri tem naj še omenimo, da je imela Slovenska skupnost tudi tu svoje shode, in sicer v Belluno in Feltre, kjer so slovenski predstavniki tamkajšnjemu prebivalstvu obrazložili splošno manjšinsko tematiko v državi.

NISMO SE PREŠTEVALI!

Ob koncu še nekaj splošnih ugotovitev. Odmevi na samostojni nastop Slovenske skupnosti so bili najrazličnejši. Tako se je goriški italijanski tisk hudoval nad slovenskim nastopom, češ da je pomenil izgubo goriškega senatorja DC in nekako nehvaležnost Slovencev večinski stranki. Podobni so tudi komentarji vodilnih predstavnikov večinske stranke. Na drugi strani pa je tudi tržaški slovenski dnevnik zagovarjal zelo nerazumljivo in nevarno tezo, po kateri bi bil morda čas, da bi SSK strnila svoje glasove na »napredne« slovenske kandidate na italijanskih listah. Mi se tu le vprašamo: Cui prodest? Čemu vse to?

Slovenska skupnost je s svojim odgovornim nastopom na teh volitvah dokazala, da je bil tak korak edino pravilen za vso slovensko manjšino. Na ta način je hotela slovenska stranka opozoriti na vse še nerešene probleme slovenske manjšine. S tem pa nikakor ni nameravala izvesti kakega štetja Slovencev, kot so namigovali določeni italijanski politični in časnikarski krogi. Slovenci se tu nismo narodnostno šteli, pač pa smo hoteli s svojo svobodno priznano prisotnostjo in opredelitvijo napraviti nov korak za našo uveljavitev. To seveda marsikomu ni pogodu, odtod obtožbe o izolaciji, namigovanja o etničnem štetju in podobno.

Letošnje parlamentarne volitve so vlike Slovincem nov pogum. Zavedni slovenski ljudje po vsej naši deželi vedo, da so sedaj bolj kot prej povezani in so prepričani, da ima Slovenska skupnost v bodoče tu še veliko nalogo. »Nova meja« slovenske stranke ni samo prva uveljavitev, pač pa pomeni tudi prevzem novih odgovornosti za nadaljnje delo. In v tem ji vsi dobronamerni Slovenci pomagajo!

Ocena parlamentarnih volitev

V petek 25. junija se je sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti in obravnavalo volivne izide zadnjih parlamentarnih volitev. Soglasno je ocenilo volivne rezultate liste Slovenske skupnosti na ozemlju celotne dežele Furlanije-Julijjske Benečije za povsem zadovoljive in izredno vzpodbudne za nadaljnjo utrditev slovenske liste na prihodnjih deželnih in drugih upravnih volitvah.

Slo je namreč za izredno močan pritisk vsedržnih strank na slovenske volivce, da bi se odločali po svojem ideološkem prepričanju in ne predvsem kot Slovenci.

Deželno tajništvo zato ugotavlja, da je pretežna večina zavednih slovenskih volivcev ohranila mirno kri ter se ni vdala v zdušju strahu za usodo demokracije ter varljivim upom, da samo velike stranke lahko jamčijo zaščito koristi slovenske narodnostne skupnosti.

V zvezi z nekaterimi očitki med volivno kampanjo in zlasti sedaj po objavljenih rezultatih, češ da je samostojni nastop SSK prepričal izvolitev slovenskega komunističnega poslanca, deželno tajništvo SSK ponovno poudarja, da tudi v bodoče ne bo nudilo priložnosti vsedržnim stran-

kam, da bi špekulirale na račun glasov Slovencev.

Če je PCI resnično hotela izvoliti Slovence v poslansko zbornico, je imela dvojno možnost: da bi bil kandidat spoznavno izbran po predhodnem posvetovanju vseh političnih in drugih komponent slovenske manjšine ali pa da bi inž. Cuffaro, ki je bil izvoljen v Trstu in v okrožju Gorica-Videm-Belluno, prepustil mesto v tržaškem okrožju slovenskemu kandidatu. Cuffaro pa je po sklepu vodstva svoje stranke optiral za Trst in tako prepustil mesto v okrožju Gorica-Videm-Belluno svojemu italijanskemu kolegu.

Iz enakih razlogov tajništvo SSK odločno odklanja očitke DC, da je Slovenska skupnost s svojim samostojnim nastopom onemogočila uveljavitev njenih kandidatov v Trstu in Gorici.

Spričo navedenih dejstev in volivnih rezultatov izhaja, da je bil samostojni nastop slovenske politične stranke nujno potreben, saj je končno zaobjel vse Slovence v deželi in dokazal, da pripadniki slovenske narodnostne skupnosti v Italiji nečemo biti pasiven objekt volivnih spekulacij in potegavščin vsedržnih italijanskih strank, ampak tvoren subjekt, ki svobodno in zavestno odloča o svoji usodi.

Zato se deželno tajništvo Slovenske skupnosti novič iskreno zahvaljuje vsem podpisnikom, aktivistom in tradicionalnim ter novim volivcem v videmski pokrajini, ki so jo v tako izdatnem številu podprli na parlamentarnih volitvah in s tem potrdili njen narodnoobrambni in gospodarsko socialni program, kakor tudi vsem drugim volivcem socialističnega ali komunističnega prepričanja, ki so zlasti pri volitvah za senat volili za Slovensko skupnost.

Resna obrazza Saragata (na levi) in De Martina (na desni) pričata, da Italijanskim socialistom na zadnjih volitvah ni šlo po njih željah. Saragatovi socialdemokrati so padli od 5,1% na 3,4, De Martinovi socialisti, ki zagovarjajo odprtje proti komunistom, pa so ostali na 9,6% glasov, premalo, da bi lahko sedaj vsiljevali svojo voljo ali se šli »levo alternativo«

Vera, marksizem, šola

V beograjskem časopisu NIN je nastala polemika o veri v jugoslovanski socialistični družbi in o vernih prosvetnih delavcih (šolnikih). Časnikarka Alenka Puhar je v ljubljanskem »Delu« 10. in 24. aprila napisala zanimiv članek o tej polemiki. Ker lepo osvetljuje problem, ki ni samo jugoslovanski, povzemamo iz članka naslednje misli.

Polemiko je v časopisu NIN začel dr. Vuk Pavičević, profesor na beograjski filozofski fakulteti. Začel pa jo je na pobudo časopisa NIN samega, ki mu je zastavil vprašanje: Ali so marksisti samo ateisti ali tudi antiteisti (borci proti Bogu)? Do kdaj in zakaj bodo ljudje verovali v Boga? Ali »intimni« teisti, to je ljudje, ki svojega verskega prepričanja ne vcepilajo drugim, lahko poučujejo v šolah?

Vuk Pavičević zagovarja mnenje, da »marksistični ateizem ni antiteizem. In to v dvojnem smislu: marksisti ne morejo zagovarjati nobenega administrativnega odtrajanja religije in tudi niso mnenja, da je sploh nujno in potrebno ukvarjati se z neposrednim zanikanjem boga, z dokazovanjem, da je njegova obstojnost unišljena. Ker je religija odsev in posledica, ne pa vzrok, se mora družba boriti za pozitivno izgradnjo socialističnih družbenih odnosov, v katerih bo teizem odveč.«

Zato profesor Pavičević nasprotuje protiverski propagandi in opozarja: Teorija religije mora v večji meri upoštevati vpliv človekove odvisnosti od naravnih sil kot tudi človekov položaj v bivanju samem, se pravi njegovo končnost, smrtnost, zamejenost. Te odvisnosti, v kateri zmeraj ostaja možnost česa nepredvidljivega, predvsem pa končnost človekovega bivanja, ne more odstraniti noben družbeni sistem.

Zato je verjetno, da bodo v vsakem sistemu ljudje, ki bodo želeli stanje končnosti psihološko prenažati z vero v božansko bitje in nesmrtnost. Kolikor je to osebna, intimna potreba nekaterih ljudi, potem tisti, ki te potrebe nimajo, ne morejo imeti pravice, da stališče prvih označujejo kot zmoto.

Prav zaradi tega predvidevajo vse ustave, tudi naša, poudarja Pavičević, pravico do svobodnega izražanja verskih čustev, do vere in tudi do nevere. Nato pa logično spelje svojo misel do konca: »Tistih, ki gojijo religiozno čustva, ne smemo diskriminirati glede nobene druge družbene pravice — pravice do dela, opravljanja javnih funkcij...«

To je napeljalo pogovor na vero in šolo oziroma na vprašanje, ali verni ljudje lahko poučujejo ali ne. To vprašanje, ki je v jugoslovanski družbi izredno občutljivo, je izrazil tudi največ odmeva, kajti profesor Pavičević je dejal, da mora biti šola ideološko opredeljena, da naj ustvarja marksistični pogled na naravo, družbo in človeka, da pa tega pogleda ni treba cepiti tudi tja, kamor ne sodi, in da tega ni mogoče početi z zanikanjem religije. Zavzel se je za šolo, ki bo vzgajala kritično misleče ljudi, ki bodo znali izoblikovati lastna stališča, in to ne samo do religije, pač pa tudi do dogmatskega in »vsedrošujočega« marksizma.

In Pavičevićev sklep: »V naši šoli torej ne more in ne sme biti prostora za takšnega vernika, ki ga imenujem militantni tip. Gre za teiste, ki bi se pri pouku hoteli konfrontirati z znanstvenim pogledom na svet, "dokazovati pravilnost" pa tudi "prednost" verskih stališč.«

»Ce pa gre za vernika,« nadaljuje Pavičević, »ki mu je vera samo intimna emocionalna potreba, ki je ne želi zbuhati v drugih, ali pa se morda njegova vernost omejuje samo na občasno udeležbo pri kakem obredu — potem ne vidim splošnih teoretičnih razlogov, da takšen vernik ne bi mogel poučevati.« Končal pa je z mislijo, da tega problema ne gre reševati posplošeno in abstraktno, pač pa konkretno, od primera do primera.

Odmev je bil tako velik, da je NIN začel pisma sistematično objavljati (v številki z ljubeznivo oznako št. 1313). O tem, katera točka je najbolj občutljiva, pa govori dejstvo, da se velika večina dotika vprašanja vernih učiteljev in njihove pravice do poučevanja.

Paleta je kajpada zelo pisana: eni »nikakor ne morejo privoliti v to stališče, češ da je dvoično, drugim se zdi »globoko človeško in prežeto s socialističnim humanizmom v najboljšem smislu.«

K temu zanimivemu članku nekaj naših pripomb:

1. Slovenska revija Znamenje piše: »Vsa filozofija od predsokratikov (prvih grških mislecev) do Hegla, pa tudi Feuerbachova in Marxova, Nietzschejeva in Heideg-

genjeva antiteologija (vsi ti so nemški filozofi iz 19. in 20. stoletja) se suče okrog vprašanja o Bogu, ki je osrednja problematika filozofske zgodovine.«

Ce je Bog osrednja problematika filozofov, to je mislecev, ki so o njem vsak svoje trdili in trdijo, če torej vprašanja noben filozof ni rešil, zakaj marksisti trdijo, da je Karl Marx vprašanje rešil? Zakaj svoje zanikanje Boga prikazujejo kot »znanstveno« resnico o Bogu, ko te »znanstvene« resnice ni? Saj če bi bila, bi o njej raziskovali v znanstvenih laboratorijih in ne na filozofskih srečanjih. V laboratorijih je namreč znanost, v filozofiji je pa iskanje.

2. Edini, ki bi lahko svoje spoznanje o Bogu ljudem vsilil, je Jezus Kristus. On edini je mogel reči: »Kar vemo, govorimo, in kar smo videli, spričujemo...« (Jan 3). Vendar Kristus ni nikogar vsilil, da mora njemu verovati. Tudi Cerkev nikogar ne sili, da mora sprejeti njen nauk o Bogu. Ljudem Boga samo oznanja. Zakaj pa marksisti, ki so ljudje kot mi, že otrokom v šoli vsiljujejo svoj nazor o Bogu, svojo filozofijo in oboje prikazujejo kot »znanstveno« dogmatsko, ko je to velikanska laž? Saj filozofija ni znanost.

3. Slovenski šolniki so bili zmeraj reveži iz dveh razlogov: prvič, ker so bili zmeraj slabo plačani, in drugič, ker so bili zmeraj pod kakim političnim ali ideološkim pritiskom. Martini Kačurji pričajo o tem, pa kaplani Martini Cedernaci. Po pisanju NIN-a tudi danes ni drugače.

K. H.

OD TEDNA DO TEDNA

■ Na Portugalskem so bile preteklo nedeljo volitve za predsednika države. Z veliko večino je bil izvoljen general Ramalho Eanes. Podprli so ga socialisti in sredinske stranke.

■ V kraju Bodenmais na Bavarskem sta se srečala severnoameriški zunanji minister Kissinger in vladni predsednik Južne Afrike John Voster. V ospredju so bili pogovori o rastoči napetosti, ki je zajela Južno Afriko in Rodezijo zaradi zapostavljanja temnopolte večine s strani belcev.

■ Jugoslavijo sta obiskala pretekli teden kar dva državnika: najprej je prišel predsednik afriške republike Togo Ejadema, za njim pa predsednik Sirije, Hafez el Asad. Oba je sprejel Tito osebno.

■ V Vzhodnem Berlinu so se sešle delegacije evropskih komunističnih partij na dvodnevno zasedanje. Zasedanja sta se udeležili tudi italijansko in jugoslovansko zastopstvo. Tega je vodil sam Tito.

■ V prvih mesecih letos je bilo v Italiji za 13 odstotkov več razporok kot lani v tem času. Največji porast so zabeležili v južni Italiji.

■ ZDA so preprečile z vetom, da bi Angola postala članica Organizacije združenih narodov. Kot razlog je predstavnik ZDA omenil navzočnost kubanskih čet, ki še vedno niso zapustile Angole.

■ V Rimu so ugrabitelji po 44 dneh spustili na prostost 11-letno Ano Marijo Montani. Starši so za odkup izplačali neznan zločincem 200 milijonov lir.

■ Vojaška vlada v Argentini je uvedla smrtno kazen z ustreliitvijo, ki bo zadela tiste, kateri bi umorili predstavnike vojaških, sodnih ali civilnih oblasti. Odkar so vojaki zrušili vlado Isabelle Perón, tj. 24. marca letos, je izgubilo v raznih spopadih in atentatih življenje že 365 oseb.

■ Blizu belgijsko-francoske meje je iztiril poseben vlak, ki je vozil holandske turiste v Pariz. Pri tem je izgubilo življenje 10 potnikov, okoli 30 pa jih je bilo ranjenih.

■ Šest palestinskih gverilcev se je po odletu iz Aten poslalo francoskega potniškega letala z 258 osebami, od katerih je 83 bilo izraelske narodnosti. Vse zglede, da jih bodo gverilci uporabili kot talce, da izsilijo zamenjavo arabskih gverilcev, ki so v izraelskih rokah. Po zadnjih vesteh je letalo pristalo v Ugandi. Ugrabitelji zahtevajo osvoboditev 53 političnih jetnikov v raznih državah, med njimi škofa Cappuccija v Izraelu.

■ Zahodno Evropo je zadela huda suša, ki je že zmanjšala letošnji predvideni pridelek žita od 108 milijonov na 97 milijonov ton. Velika škoda je tudi na sladkorni pesi in krompirju.

■ Na Poljskem je vlada sklenila občutno povečati cene življenjskih potrebščin kot sladkorja, masla, rib, mesa itd., ki so bile nespremenjene od leta 1970. Vest o zvišanju cen pa je delavske kroge zelo razburila. Prišlo je do spontanosti stavk, ki

UTRIP CERKVE

● Makedonska pravoslavna Cerkev, ki se je ločila od srbske patriarha, ima zdaj leta mnogo duhovniškega naraščanja; v petih letnikih ima sedaj 105 bogoslovcev (80 rednih, 25 izrednih slušateljev).

● Pred 40 leti ni imela Latinska Amerika niti enega kardinala, sedaj pa jih ima 23. Razveseljiva je tudi novica, da se splošno v vsej Latinski Ameriki število novih duhovnikov stalno veča. Vsekakor pa to še ne pomeni, da je potrebam zadosteno. Zato povsod uvajajo nove diakone, kličejo na pomoč sestre in vabijo vse ljudi dobre volje, naj vsaj nekaj let v življenju izrecno in organizirano delajo za potrebe Cerkev.

● V Nigeriji imajo kar tri vodilne verske časopise. Vsi listi imajo visoko število naročnikov, vendar pa tožijo, da se v škodo teh dobrih časopisov zelo bohotno širijo krajevni župnijski listi, tedniki in mesečniki.

● V Hamburgu je stopil v katoliško Cerkev protestantski pastor z vso svojo družino in še 14 drugih članov iste protestantske skupnosti. Med temi kar trije teologi in duhovniški pripravniki.

● Mati Terezija kar naprej nehoti vzemirja svet. Ponovno jo razne ustanove predlagajo za Nobelovo nagrado za mir. To izredno redovnico imenujejo sedaj mater zavrnjenih. Njena kongregacija se širi in poleg sester ima sedaj m. Terezija tudi priznana Družbo bratov-misijonarjev ljubezni. To moško kongregacijo vodi v imenu m. Terezije avstralski jezuit p. Travers Ball, z redovniškim imenom brat Andrej.

so vlado prisilile, da je svoj sklep preklicala.

■ Združeni Vietnam se bo v bodoče imenoval »Socialistična republika Vietnam«. Glavno mesto bo Hanoi, Saigon pa bo uradno preimenovan v Hočiminh.

Kamenčki

Nova ždanovščina v Sloveniji?

V »Novem listu« smo brali: *Obtožena sovražne propagande sta bila aretirana v Ljubljani in prijavljena sodišču časnikar Viktor Blažič in sodnik Franc Miklavčič. Obtožena sta kaznivnega dejanja sovražne propagande po čl. 118 kazenskega zakonika. Blažič je časnikar pri Delu, svoj čas je pisal tudi v revijo Prostor in čas.*

Nadalje smo brali: *Izvršni odbor predsedstva republiške konference SZDL Slovenije je razpravljal o uvozu knjig in publikacij iz zamejstva ter sprejel stališče, da je nesprejemljivo uvažati in prodajati knjige, katerih avtorji so emigranti, in tudi ne knjige, ki jih v inozemstvu, oziroma zamejstvu tiskajo pisci, ki živijo v SFRJ. Ti imajo namreč v naši državi vse demokratične možnosti, da ponudijo svoja dela našim založbam in jih pri njih tudi tiskajo. (Delo, 12. junija.)*

Nekaj pripomb: *Znano je, da je Sovjetska zveza prepovedala svojim državljanom tiskati knjige v inozemstvu. Kdor se pregreši, kot npr. Solženicin in drugi, pride pred sodišče, nato v zapor in v Sibirijo in v umobolnico. Ali čaka slična usoda tudi tiste redke slovenske pisatelje in publiciste, ki so tiskali ali želijo tiskati svoja dela v inozemstvu? Bodočnost bo dala odgovor.*

Kakšne »demokratične« možnosti imajo pisatelji, živeti v domovini, da tam tiskajo svoja dela, je razvidno iz tega, kar smo svoj čas že poročali, da so namreč Edvardu Kocbeku odpovedali tiskanje že najavljenih knjig pri Mohorjevi družbi. Slišimo, da to ni osamljen primer.

Ker smo že pri celjski Mohorjevi družbi, naj omenimo, da je javnost radovedna, kako je sestavljen novi odbor. Družina je sicer poročala, da je bil izvoljen, ni pa prinesla imen novih odbornikov.

Kako gledajo na pisatelje in pisce, ki živijo izven Jugoslavije, je zgoraj jasno povedano. Vsi so zanje »emigranti«, če ni so partiji ali vsaj na trenutni partijski liniji. Tako so zanje »emigranti« Boris Pahor in Alojz Rebula, ki ne smeta več tiskati knjig v Sloveniji; potem uredniki Katoliškega glasa, ki jim je zabranjen vstop v matično domovino. Emigrant ni torej, kdor je emigriral, to je, se izselil iz domovine, temveč preprosto Slovenec, ki živi izven Jugoslavije, a ni na partijski liniji.

Svoboda besede in izmenjave mnenj postaja v Sloveniji zmeraj bolj problematična. Ali se povračamo v čase nove »ždanovščine«? Tudi na to vprašanje bo dal odgovor čas.

(r+r)

VZGOJA K LJUBEZNI IN ČISTOSTI

Daljna priprava na zakon in družino se mora začeti že v otroških letih ter potem postopoma nadaljevati v doraščajoči dobi. Pri dorasli mladini pa je treba pojasnjevati iz vseh vidikov krščansko pojmovanje zakona in družine na raznih tečajih. Pokazati jim je treba v luči božjega nauka velično prave ljubezni, njeno vpletenje v načrt odrešenja po zakramentu sv. zakona ter jih poučiti, da je zakonsko in družinsko življenje služba Bogu, Cerkev in vsej človeški družbi.

Kot pri pouku splošnega krščanskega nauka ne sme ostati vse le pri znanju, ampak je treba krščansko vzgojiti vsega človeka, vsega kristjana. Pri tem ima izredno važnost vzgoja k pravi ljubezni in čistosti.

Biti kristjan pomeni hoditi za Kristusom. V ta namen se je treba truditi, da se človek vedno spreobrača k pravilnejšemu mišljenju in popolnejšemu življenju po Kristusovem evangeliju. To stalno spreobračanje najde svojo pravo vsebino v ljubezni, katero Sveti Duh vliva v naša srca, da se obračamo k Bogu Očetu ter tako kažemo svojo ljubezen do Kristusa v službi bratom kot uči sv. Pavel.

Spreobrnjenje in ljubezen morata prežeti vse naše življenje in ga neprestano poživljati. Na polju spolnosti poživljata krepost čistosti, ki ne sme biti le v obvladovanju nagona, ampak mora postati sila, ki vodi k pravi ljubezni, povezani z zmernostjo in odpovedjo.

Priprava na zakon se mora vključiti tudi v krščanski nauk o poklicu. Vsak kristjan je poklican od Boga, da sodeluje pri splošnem poslanstvu Cerkev, katere član je. Mnogi so darovi in službe, ki jih Bog deli članom božjega ljudstva, da jih uresničujejo, a eno je poslanstvo. V tej luči je tudi zakon služba in poklic za vse tiste, ki jih Bog kliče v zakonski stan.

J. CUKALE

Bengalske poliane v pričakovanju

V spomin pionirja p. S. Poderžaja D. J.

Dali so mu prav čedno sobico na kliniki, ki leži za našim zavodom na Ho Chi Minh cesti, — potem ko so odstranili angleško Harrington Street. To je bilo par let nazaj, ko je uspelo komunistom postaviti koalicijsko vlado levičarskih struj. Takrat je dobil tudi Lenin svoj spomenik in svojo avenijo — Lenin Saraai. Ker smo pri nas neopredeljeni, so stvari ostale, menda za spomin.

S patrom Ehrlichom sva obiskala p. Poderžaja. Vročina zunaj nad tlakom je silila v 42 stopinj Celzija. Ker je ležal v sosednji sobici tudi brat Vidmar in čakal na operacijo ledvičnih kamnov, je eden izmed naju glasno recitiral Prešerna: »Na tleh leže slovenstva stebri stari...« Brata Vidmarja je zlomil smeh, patru Stanku se pa to pot usta niso razlezla kot po navadi tja nekam pod ušesa. Malo prej je spet bruhal kri in rentgenskega izvida še ni bilo.

Brat Fenech, ki je naš bolničar, je slutil nekaj hudega, nekaj bolj usodnega kakor »acute hepatitis«. Izvid je potrdil njegovo sumnjo. Patru Poderžaju je rak razjedel želodec, se razširil na jetra in vranico. Vsaka operacija je bila nemogoča.

»Vsak dan ga obiščem, to je najmanj, kar še zamore za tega velikega misijonarja,« je zagotovil nadškof L. T. Picachy.

Medtem je naš nadškof prejel iz Rima dekret, ki mu je prinasel naslov kardinala. »Catholic Herald«, tednik kalkutske nadškofije, ki vrši isto poslanstvo kakor »Katoliški glas« za Trst in Gorico, je prinasel na svoji drugi strani prvomajske številke obvestilo o Poderžajevi smrti. Ker je bila vsa prva stran posvečena novemu kalkutskemu kardinalu, je bila osmrtnica nekako zasenčena. Poročilo dopisnika p. Hardya o Poderžajevem umiku z bengalskih poljan je sicer jedrnat, a preskopo. Takole piše:

»Stanko Poderžaj je bil rojen v Ljubljani 24. maja 1904. Mesto je bilo takrat v okviru avstrijske monarhije, a je danes prvo mesto slovenskega ozemlja Jugoslavije. Vstopil je k jezuitom v avgustu 1922 in pričel študirati filozofijo v Pullachu pri Münchnu. Leta 1929 je prišel v Indijo in bil posvečen za duhovnika v Kurseongu 21. novembra 1932.

Pater Poderžaj je torej postal župnik in tak ostal vse do zadnjega, razen kadar je bil poslan gradit šole v Chandernagore in Durgapur. V Raghapurju je dozidal malo deško semenišče, v Khariju pa cerkev in samostan. V Chandernagorju je postavil srednjo šolo in v Durgapurju zgradil obsežne višješolske stavbe. Bolan je bil komaj mesec dni in je umrl za rakom na želodcu 23. aprila 1976.

Bil je velik gradbenik. V Scaldah (Kalkuta) je sezidal župnijski dom in uredil pokopališče. Delo njegovih rok je župnišče v Ralyanpuru in skoraj dodelana cerkev sv. Stefana.

V svojem poklicnem delu je bil zvest do kraja. Nikoli ni dela prelagal na jutri. Imel je tudi širok krog prijateljev-sodelavcev.

Ko so mu povedali, da mu tudi operacija ne more rešiti življenja, je božjo voljo sprejel vdano s svojo značilno zvestobo. Umrl je mirno zvečer v petek 23. aprila.

Poročilo gotovo premalo poudarja misijonski ogenj, ki je gorel v sicer neznanem telesu. »Jaz sem v prvi vrsti misijonar in ne stavbenik,« je ogorčeno vzrastel, kadar je kdo pohvalil njegov graditeljski genij. »Graditi ni posebno težko delo, a zgraditi število sposobnih katehistov, ki

bodo prav učili ljudi katekizma, to je pa mnogo bolj važno.« Pri redkih medsebojnih obiskih je večkrat povzdignil glas in zadel v jedro:

»Liturgija je samo eno od sredstev; veliko važnejše je dati Bengalcem kerigmo, kajti brez krščanske nauka bo ljudem vera opešala; pojdite in učite ljudi katekizma...«

Veliko je bral, znal povedati in tudi zapisati. Res, da za ekumensko gibanje ni imel mnogo posluha in na moderno indijanizirano liturgično gibanje je navadno gledal z očali dvomljivca, a v pastoralni skrbi je bil praktičen in v odnosu do ljudi zelo priljubljen.

Njegovi nedeljski govori in kateheza so bili temeljito pripravljani in kamor je prišel, je napolnil nedeljske cerkve. Temeljito je obvladal bengalsčino, da so ga radi vabili tudi na javne shode, da jim je govoril. Večkrat je svoje ljudi trdo prijemal, a čutili so, da jim hoče dobro. Zase je zahteval spoštovanje in veliko je dal na svojo avtoriteto.

Ker ni nikoli izrekel sodb, dokler ni pretehtal razlogov v prid ali ne prid, je užival spoštovanje. To je razumljivo, če pomislimo, da je izšel iz šole duhovne vertikalne dr. Mahniča, kjer so načela veljala več kot človek; odtod njegov poudarek o važnosti avtoritete. Bil je tudi orlovski voditelj pri Sv. Petru v Ljubljani, dokler ni vstopil k jezuitom, med katerimi mu je vedno prijala struja strožjih. Morda je pri tej svoji drži vendarle zamudil nekaj vlakov.

Naj razložim: p. Poderžaj je veljal za strogega moža. Bil je v prvi vrsti strog s samim seboj. Več kot enkrat mi je potolžil, da nima prijateljev in da se njegovi kolegi ustavijo pri njem za obisk le, kadar ga potrebujejo. To me je presenetilo, ker navadno ni imel navade iskati pomoči pri drugih. Bil je rajši vase zaprt. Na njegovo tožbo mu nisem odgovoril, čeprav je iskal odgovora s svojimi rahlo priprtimi sivoljavimi očmi in z nasmehom, ki je človeku skrivaj zaprl usta. Bil je klasičen misijonar, ki je svoja misijonska polja najraje oral sam... »

Misijonar Poderžaj je bil več let dekan misijonskega okrožja. Pred nekaj meseci sta mu nadškof in provincial zaupala važno mesto pri administraciji. Pripraviti bi moral načrt za vzgojo mlade krščanske Bengalije izvzemši Kalkuto. Sejam so sledili načrti za nova vzgajališča, za osvetečanje ljudi itd. Pri tem delu je z njegovim odhodom zazijala vrzel. Le kdo jo bo izpolnil?

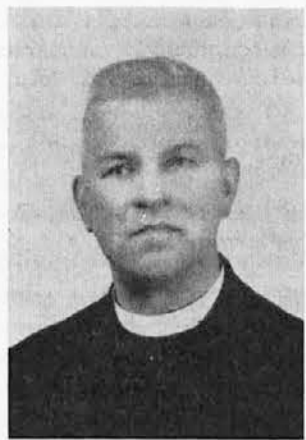
»Ali veste, da smo ostali od nekdanje slovenske desetorice le še štirje?« me je opozoril p. Ehrlich, ko sva pregledovala Poderžajevo zapuščino.

Starejši odhajamo, a tridesetorica novih delavcev, povečini Indijcev čaka, da prejme v teku dveh let posvečenje iz rok kalkutskega kardinala. Vsak čas tudi pričakujemo imenovanje novega bengalskega škofa. To bo prvi čisto bengalski škof s sedežem v Barnipurju, za katerega hišo je uredil nakup p. Poderžaj. 24. Parganas (okrožje) sicer ne bo slovenska misijonska pokrajina, kot si jo je zamislil p. Anton Prešeren pred 40 leti. A Sloveniji doma, zdomski in zamejski gredo čestitke, da so Slovenci skupno s Hrvati položili temelj bengalski škofiji.

P. Sodja je napisal lepo knjigo: »Glejte že sonce zahaja«, a pri nas tudi vzhaja in obzorja se že zlatijo nad bengalskimi poljanami, ki so polna pričakovanja.

Ce pa seme umrje, obrodi obilen sad!

Zlatomašnik Janez Eržen

Cerkno je bilo zmeraj pomemben kraj za našo Primorsko. V preteklosti nam je dalo številne može, ki so se odlikovali po svoji učenosti in delu za narod. Naj omenimo le dva: prof. Franc Močnik (rojen v Cerknem 1814) je bil med najbolj slovitimi matematiki v avstroogrskem cesarstvu v drugi polovici preteklega stoletja; nadškof F. B. Sedej pa se je neizbrisno vpisal v zgodovino goriške nadškofije in slovenskega ljudstva.

Potem se je med zadnjo vojno Cerkno vpisalo v zgodovino osvobodilnega boja, ko je bilo tam središče partizanskega ozemlja. V zvezi s tem pa ostane nepozabna tudi cerkljanska tragedija z mrtvimi učenci partizanske šole in 15 pobitimi nedolžnimi »krivci« te tragedije, ki se o njej še zmeraj ne sme povedati beseda resnice.

To je Cerkno, ki je tudi rojstni kraj Janeza Eržena, letošnjega zlatomašnika, kjer se je rodil 6. februarja 1902. Srednjo šolo je obiskoval v škofskih zavodih v St. Vidu nad Ljubljano. Iz tistih časov je ohranil veliko lepih spominov na profesorje, pa tudi nelepah na lakoto, ki so jo študentje trpeli zlasti v letih med prvo svetovno vojno.

Po maturi je stopil v goriško bogoslovje in bil posvečen na praznik sv. Petra in Pavla leta 1926. Njegova prva služba je bilo mesto kaplana v Idriji. Od tam je odšel za župnika v Lom na Banjški planoti. V tej samotni gorski župniji je ostal do leta 1940, ko je dobil mesto župnika v Biljah po smrti Cirila Zamarja. V Biljah je ostal do leta 1947, ko se je v septembru preselil v Gorico. Tu je naslednje leto prevzel vodstvo dijaškega zavoda Alojzijevega in ga vodil do leta 1968, ko je mesto prepustil msgr. Fr. Močniku. Umaknil se je v pokoj, ki ga preživlja v družbi invalidne sestre in nečakinje v hiši pod Kapelo.

G. jubilar je rad v duhovniški družbi. Morda mu je ta potreba ostala iz časov, ko je sameval v Lomu. Velja pač tudi za duhovnika: »Gorje človeku, ki je sam!« V družbi s sobraty pa se uči premagovati osamljenost in zato ni sam, kot menijo večkrat ljudje, ki gledajo na duhovnika le od zunaj. Družba sobratov, skrb za duše in delo zanje, pa kakšno drobno veselje, ki ga ima sleherni duhovnik, vse to napolnjuje duhovnikovo življenje, da je bogat in da je tudi srečen. Brez dvoma srečnejši kot mnogi poročeni z družina-

mi. Zato res nima smisla zahtevati ali siliti duhovnika, naj bi bil poročen in bi imel družino.

Gospod Janez je v svojih 50 letih duhovništva doživel marsikaj lepega, pa tudi hudega kot vsak primorski intelektualec njegovega časa. Ko je bil ravnatelj Alojzijevega, je zmeraj rad pomagal tudi v dušnem pastirstvu. Zlasti je vrsto let maševal ob 10. uri za Slovence na Placuti; postal je nedeljski kaplan za slovenske vernike v tej mestni župniji, a brez dekreta, iz lastne dobre volje. Poleg tega je pomagal tudi drugod, kjer je bilo potrebno. Vrsto let je bil odbornik KTD in od leta 1965 do letos tudi predsednik te naše ustanove. Tudi sedaj, ko je v pokopju, rad pomaga pri dušnem pastirstvu v mestu in na deželi, kolikor mu zdravje dopušča.

Gospodu zlatomašniku še mnogo let življenja in zdravja!

Č. g. Janezu Erženu za zlato mašo 29. junija 1976

Srečno še zadnjič želel je med brati obhajati rešitev z brega Nila, ko jagnjetova se je kri prelila, da narod prost je mogel potovati.

Čas je dopolnjen, On zdaj, jagnje novo, kavezo zadnjo, večno z nami sklene, ko se v podobo kruha sam odene in kri pod vinom pijemo njegovo.

To v moj spomin... je sveto naročilo, da se ljubezni božje odpuščanje čez vse obliče zemlje bo razlilo.

Ze pol stoletja tvoje darovanje je dušam božji kruh in kri delilo, naj plača Kristus tvoje žrtvovanje.

Yl Knotts

Političnim bednikom za klobuk

Ob parlamentarnih volitvah so se ponovno oglasili nekateri politični bedniki, ki ne morejo preboleti nastanka Slovenske skupnosti in njenega enoletnega pozitivnega delovanja. Gre za skupino »somišljenikov bivše SDZ«, kot se sami označujejo v pismu slovenskim volivcem, ki so ga nekaj dni pred volitvami pošiljali slovenskim volivcem.

V tem pismu omenjeni »somišljeniki« pozivajo naše volivce, naj oddajo svoj glas listi Krščanske demokracije, ker da se le tako lahko reši italijanska demokracija pred komunizmom. Obenem z dokaj čudnimi argumenti zagovarjajo to svojo tezo in se tudi demagoško poslužujejo stavkov Spectorja iz Katoliškega glasa od dne 27. maja letos. Med velikimi gorostastnostmi, ki jih lahko beremo v omenjenem pismu-letaku, naj zabeležimo le eno: »...in tudi to pot nimamo Slovenci svoje enotne liste, da bi s svojimi močmi izvolili poslanca ali senatorja.« Kaj pa dela potem lista Slovenske skupnosti? Je morda to črna lista?...

Ne bomo več tu navajali vsebine tega letaka. Bili bi odveč. Zato le nekaj ugotovitev. Vsakdo ima sicer pravico, zagovarjati neko tezo in jo posredovati volivcem. Nikdar pa bi ne pričakovali od ljudi, ki so se vsa leta borili za samostojen slovenski nastop pod znakom lipove vejice, da bodo odkrito napovedali tej listi in temu znaku boj ter da bodo agitirali za italijansko stranko! To pomeni pravo narodno, prej kot politično izdajstvo.

Se bolj podlo je dejstvo, da so isti ljudje delali zmedo med našimi volivci, zlasti onimi, ki jih je morda laže zbegati. V ta namen se niso sramovali ustavljati uboge ženske po cestah ali pred cerkvijo in jih pozivati, naj volijo za križ...

Bednost takega početja je na dlani. Democrazia cristiana se je letos verjetno poslužila teh ljudi, da bi kaj dosegla med slovenskimi volivci. O tem pričajo tako prej omenjeni letak, kot tudi uradni tiskan poziv DC slovenskim volivcem. Pri tem se človeku nehote obrne misel na staro grško zgodovino, ko so se v perzijskih vojnah Grki, Spartanci, junaško bo-

rili proti napadalcu z vzhoda. Ker ni šlo drugače, so Perzijci našli izdajalca Efialta, ki jim je pokazal pot skozi sotesko Termopile, da so lahko uničili Leonidovo vojsko.

Ti moderni Efialti so danes v posmeh našemu demokratičnemu in slovenskemu človeku, prej kot volivcu. Sami se brišejo iz našega narodnega občestva! Slovenski demokrati... — kot se sami označujejo — je izraz, ki v tem primeru zveni kar ironično!

Pa še to: Koliko jim je dala DC, da so zanj agitirali? To vprašanje lahko s pravim mirnim srcem postavljamo, saj so oni sami ob lanskem nastanku Slovenske skupnosti trobili »urbi et orbi« o milijonih, ki naj bi jih slovenska stranka prelaja od beograjskega ali ljubljanskega režima!

Bedna vloga takih »politikov«, ki sedaj dejansko rušijo slovensko demokratično in samostojno hotenje, ne zasluži drugega kakor najostrejšje obsodbe. Slovenska javnost naj ve, da ima opravka z Judeži, ki so pripravljani na vse, da bi le uničili slovensko stranko! Zgodovina bo o tem primeru že napisala svoje...

Spectator

■ Sandro Saccucci, ki je bil znova izvoljen na listi MSI za poslanca in je obtožen sokrivde za umor komunističnega mladince Di Rosa, nedovoljene posesti orožja in streljanja na javnem prostoru, bo še naprej moral ostati v ječi Pentonville v Londonu, kjer je zaprt od 13. junija; 12. julija pa bo razprava, ali naj se Saccucci vrne italijanskim oblastem ali ne.

■ V Zagrebu je sodišče obsodilo na smrt pet teroristov, ki naj bi pripadali ustaški organizaciji, toda kazen je bila takoj spremenjena v 20 let zapora za vsakega od obsojencev. Bili so obtoženi, da so lani v septembru organizirali atentat na Tita, ko je podelil mestu Zagreb naslov »narodnega heroja«. Zaradi tehnične okvare pa je peklenski stroj eksploziral 24 ur po svečanosti.

IRENA ŽERJAL - MARIJA MISLEJ

MORJE RIBE ASFALT

V samozaložbi je izšla v Trstu knjiga z naslovom Morje ribe asfalt. Posebnost te knjige je, da sta avtorici dve, Irena Žerjal in Marija Mislej, ki objavljata skupno štirideset črtic, ne da bi bila ena sama podpisana. Plemenito prijateljstvo, bojazen, da bi ena drugo prekoslala? Ne! To je le čuteča medsebojna povezanost, ko hočeta biti druga drugi v dopolnilo.

Za nas, ki živimo izven matične domovine, v silno omejenem prostoru, je izid vsake knjige velikega pomena. V dokaz nam je, kaj premore slovenska šola, kaj povojna generacija, ki je iz teh šol izšla, je dokaz naše bitnosti, volje po življenju, po nadaljevanju naših stoletnih in tisočletnih izročil. Če bi ne bilo preteklosti, bi tudi nas ne bilo. Moderni slovenski mladini ni vedno všeč, da se vračamo v preteklost, da se s spoštovanjem in občudovanjem spominjamo naših zaslužnih ljudi.

Misel teh dveh tržaških avtoric pa je drugačna. Vračata se v preteklost. Že prva črtica nam z izredno toplino govori o lenčicah: »...Danes sem jih našla. V starinski hiši, zdaj se mi zdi pravadna, smo imeli v kuhinji sajasto tramovje, mentrigo, starinsko posodje... Stare ženske, ki so prihajale k nam, so vedno omenjale nekakšne lenčice, ki naj bi se kje še vedno nahajale. Zanje so bile dragocene, ker so v njih mesile testa za tono kruha. Zdjaj so tu. Dolgo so se skrivale v zaprašenem hramu stare pekarske hiše. Vdolbene so v prastar hrast, slone na grobo sežaganih kolcih, z grobim, oguljenim plohom za testo in kvas. Črvice so, sprane, zdrsanke do leska... magnetne so...«

Črtice so pisane v prvi osebi, v obliki dnevnika, zato razkrivajo najintimnejšo notranost, ki se skriva v umetnikovem srcu. Lepo so doživete. Kot morje valovijo v čustvih ljubezni, kot viharji ob trde skale udarjajo ob nerazumevajoča srca, a se spet vračajo v vedrino pomladnega Krasa, v sončno pripeko poletja, v bohotno zorenje žoltega roja, v viharji metež belih snežink v sivem zimskem jutru: »Sneži. Zapihala je burja preko naše gmajne, preko naših skal. Mir je nekaj bistvenega. Hoja po zasneženih poteh naše gmajne je tiha uspavanka.«

»Kako lep je naš Kras,« pravi dalje, »ne morem razumeti, zakaj se rušiš, zakaj je toliko zapisanih črt nad tabo? Kamnolomi naših vasi ugašajo. V portiču jadra samovaje. Mreže se trgajo. Rožarce Proseka, Kontovela, Barkovelj obnemejajo ob vodnjaku.«

Kras lahko vzljubi le tisti, ki ga pozna, ki živi v tesnem stiku z njim: »Rojeni smo na bregovih velikega mesta. Veter je uspal naš prvi jok. V daljavi so odmevale sirene pelikih bojnih in trgovskih ladij. Preživeli smo revščino, ki je prihajala skoraj svečano, v neznozem ritmu.«

Trdo je življenje na asfaltu, v spopadu z enolično vsakdanjostjo, z nerazumevanjem, s šolo in otroki: »Danes te ni več. Kako se je to zgodilo, da so te presadili iz naše srede v tujo šolo, še danes mi je nejasno. Asfalt mi zunaj govori pozimi, ko je trdi in poleti, ko je vroč, da ne pozna tvojih stopinj.«

Kje je naš dom? Kje smo doma? »Vstopila sem v menjalnico,« pravi pisateljica, ki je dospela v Ljubljano in bi se rada peljala na Zale, pa ni imela denarja. »Vljudno vprašam v slovenščini. Gospa mi trdo odgovori, da menjavajo samo tujim državljanom. Pokažem ji potni list. Vidi, da sem iz Trsta. Čudi se, da obvladam slovenščino. Jaz pa sem se vsa tresla. Smo zares nezakonski. V Italiji smo številke, v Ljubljani Italijani...«

Krvice in zapostavljanja so zarezale živo v srca obeh pisateljic. Izražajo bolečino vseh, ki živimo na meji dveh svetov, dveh ideologij. Naša zemlja krvavi. Krči se, izginja v cementu in asfaltu.

»Tisto jesen se je zemlja zravnala, grozdje smo samo površno potrgali, nar je prišel buldožer in pomandal trte, travo, grmovje, drevesa so ležala s koreninami navzgor. Kako se bo kmet navadil na dneve brez čričkov, na noči brez škrtatov, pokušanje sladke kapljice, čivkanje brhkkih pičic?«

In še dalje grebe bolečina: »Kraški paštni so se spremenili v lepe vile. Smešno, naši predniki so se kravovo preživljali. Hranili so po deset otrok z bormim ribiškim lovom. Niso izpustili svoje zemlje, ker so vedeli, da je zemlja vse, da iz zemlje vse vzkljuje. Danes pa njihovi sinovi, ki ne marajo zaostajati s časom, prodajajo gmajno za gmajno, pašten za paštno, zato da blestijo lepše in svetlejšje po križarjenju okoli sveta.«

Se marsikatero lepoto in odsev lastne notranosti se da najti v knjigi Morje

ribe asfalt. Vredna je branja, vredna predvsem razmišljanja. Prijetno razvedrilo vam bo v poletnih počitnicah, pa najsi bo v gorah ali pri morju, vedno in povsod vam bo spregovorila naša zemlja, naša lepa domača beseda.

Zora Piščanc

★

»Glejte, že sonce zahaja«

Lazarist Franc Sodja CM je izdal pri Baragovem semenišču v Buenos Airesu knjigo s premišljevanji za starejše ljudi. »Glejte, že sonce zahaja«, kot se knjiga imenuje, je razdeljena v pet poglavij: Noč je prav lep večer; Pojte, pojte, drobne ptice; Zvonite, zvonite, na delo budite; Sree je žalostno; Vgred se povrne.

Pisatelj Sodja skuša najprej predstaviti starost kot zrel sad, globok mir, modrost in skladnost. Kaže nam nadalje, kako lahko z delom starost obogatimo. Ustvariti je treba svet, znati preganjati dolgčas, biti dober, najti čas do mladine, do knjige in branja, najti čas za hvaležnost in molitve.

Govori nam tudi o poslanstvu starej-

ših, o veselosti, ki jo lahko širijo, o drobnih opravkih, ki jih lahko store v dobro drugih. Dotakne se potem tudi težjih ur starosti. Bolezni, ponižanj, dolgih noči brez spanja, teme, prošnje po miru, čakanja na Boga.

»Knjiga »Glejte, že sonce zahaja« je posrečen priročnik za starejše. Ne le za tiste, ki z globoko vero sprejemajo breme let in šibkosti, temveč tudi za tiste, ki se upirajo mislim, da imajo njih čas, ko morajo široke zamahe in velike načrte stisniti na ozko pot drobnih korakov, večasih le v dober nasmeh, v tiho molitev.

Knjiga pa je namenjena tudi mlajšim, posebno onim, ki živijo s starejšimi ljudmi ali jih vsak dan srečujejo. Lažje se bodo z njimi pomenili. Knjiga je tudi opremljena z izbranimi umetniškimi slikami.

● Lani se je v Zah. Nemčiji precej znižalo število izstopov iz Cerkve, ki je doseglo svoj višek leta 1970. Tudi obisk nedeljske maše se je občutno izboljšal na celotnem nemškem ozemlju. Po letu 1973 se je zvišal za 7 odstotkov.

Lojze Zupančič - 25 let duhovnik

1. julija 1951 je v stolnici sv. Justa v Trstu prejel mašniško posvečenje g. Lojze Zupančič. Slavljenec je doma od Sv. Ivana v Trstu, kjer se je rodil leta 1927. Študije je opravil v Gorici, Kopru, Trevisu in Trstu: Njegove prve duhovniške službe so bile: Skedenj, Lazaret (pol dneva), Bazovica, Sv. Vincencij v Trstu. Od 1953 do 1955 je bil podravatelj v Marijanišču na Opčinah, do oktobra 1955 do julija 1966 pa je bil župnik v Boljuncu. Nato je bil tri leta podravatelj v svetišču na Vejni. Od 15. avgusta 1969 je župnik v Barkovljah. V maju letos so ga duhovniki mestnega dekanata Novega sv. Antona v Trstu izvolili za dekana.

Slovenske redovnice imajo v njem do brega voditelja. V vseh teh letih je bil vedno tudi katehet na osnovnih in srednjih šolah. Tako v preteklem šolskem letu kar na treh: na slovenskem trgovskem zavodu, na italijanskem znanstvenem liceju in v zavodu za slepce »Rittmeyer« v Barkovljah. Vedno je z veseljem in uspehom delal za mladino. Slovenski skavtje mu dolgujejo veliko hvaležnost za vse delo, ki ga je opravil zanje, zlasti ob prvih težkih in nesigurnih korakih te organizacije.

Nobeno dušnopastirsko delo ni zanj skrivnost. Za vse se zanima in vse hoče preizkusiti.

Gospodu Lojzetu Zupančiču ob prazniku iskreno čestitamo in mu želimo veliko uspehov pri težkem in odgovornem dušnopastirskem delu. Božja milost naj ga krepi in vodi!

Srečanje naših duhovnikov

Kot druga leta je bilo tudi letos ob prazniku Srca Jezusovega srečanje slovenskih duhovnikov tržaške in goriške škofije, da v skupni duhovni obnovi dobijo svežih pobud za lastno posvečenje in za dušnopastirsko delo. Vršilo se je v Svetem Križu pri Trstu v četrtek 24. junija dopoldne. Premišljevanje je vodil p. Pavel Berden, jezuit iz Ljubljane. Ob sklepu je bilo v cerkvi sv. Roka somaševanje in končno razgovor o dušnopastirskih zadevah pri skupnem kosilu.

Lepa so taka srečanja, ker utrjujejo sobratske odnose med nami. Prihodnje tako srečanje zamejskih in zdomskih duhovnikov bo v Trstu na 15. dušnopastirskem tečaju konec avgusta.

»Neprijetni« teolog

Tržaški list »Il Meridiano« je pretekli teden objavil članek z naslovom »Un teologo scomodo«, kjer govori o jezuitu p. Truhlarju, ki so ga na meji ustavili in dolgo zasliševali, ko se je vračal domov iz Gorice in Trsta, kjer je imel predavanje o Cankarjevi vernosti ob stoletnici njegovega rojstva.

P. Truhlar, po rojstvu Goričan, je svetovno znan pisatelj. Zadnja leta se je vrnil v Ljubljano, potem ko je bil dolga leta profesor na papeški gregorijanski univerzi v Rimu. Napisal je mnogo del, tudi v italijanski, ki obravnavajo probleme pokoncilске dobe.

V članku je tudi omenjeno, da so na-

šemu odgovornemu uredniku Katoliškega glasa odvzeli prepustnico, ki mu je še niso vrnili in tudi ne odgovorili na pismo, ki ga je poslal v Ljubljano in Trst na pristojna mesta.

Cirilmetodova proslava na Vejni v nedeljo 11. julija ob 17.15

Za tržaške in goriške Slovence je vsakoletna Cirilmetodova nedelja brez dvoma izredna priložnost, da obnovimo ekumenskega duha med nami, pa tudi da se srečamo z nekaterimi slovenskimi novomašniki z onstran meje, ki želijo posredovati novomašniški blagoslov tudi nam zamejcem, ki že dolgo vrsto let pogrešamo novih maš med našim ljudstvom.

Prav zato bomo z veseljem tudi letos sprejeli zastopnike naših letošnjih novomašnikov, saj sestavljamo vsi skupaj, Slovenci iz zamejstva ter iz matične domovine, isti versko-kulturni življenjski prostor in se naše duhovne sile pretakajo v vse ude našega narodnega telesa.

Naj vam sedaj predstavimo to našo vrolo mladino, naše gore list, ki se tudi sredi tega zmaterializiranega sveta ni pomisljala, da ne bi krenila odločno navzgor, v višine duha, čeprav po trdi poti, da bi se potem kot Mojzes s Sinajske gore spet vrnila k nam v dolino in še nas popeljala v zdrava in jasna obzorja duha, ki končno vselej zmaguje.

Med nami bodo trije primorski novomašniki: Marijan Markežič, doma iz Pregare v Slovenski Istri, kjer verjetno niso še nikoli imeli nove maše; Vinko Palj iz Velikih Zabelj na Vipavskem, iz župnije, ki je Cerkvici dala že vrsto duhovnikov; Pavel Bajec iz Cola naj Ajdivščino.

Tem trem novomašnikom se bosta pri oltarju pridružila še dva druga naša duhovnika: letošnji zlatomašnik Peter Šorli od Sv. Ivana v Trstu, ki je svoje najboljše sile posvetil našemu mestu in p. Roman Rus, ki bo ta dan praznoval 60-letnico redovnih obljub.

Prijetno presenečenje za letošnjo Cirilmetodovo nedeljo bo tudi gostovanje cerkvenega zbora »Sv. Cirila in Metoda« iz Ljubljane (župnija Bežigrad), ki bo prepeval med sv. mašo. Zbor sestavljajo skoraj sami pevci z akademsko izobrazbo, ki se letos prvič predstavljajo našim ljudem na Tržaškem.

Sv. maši v zgornjem delu svetišča bo sledil sprevod k oltarju sv. Cirila in Metoda, kjer bomo sveta brata, apostola edinosti, prosili za veliko milost edinosti med kristjani in prefeli spominske podobice naših novomašnikov. Lepo je, da se pred tem oltarjem spomnimo tudi njegovega ustvarjalca, umetnika Toneta Kralja, ki je konec preteklega leta odšel v večnost k Bogu po plačilo.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Trsta vabi vse svoje člane in prijatelje, kakor tudi vse verne slovenske ljudi in župnijske skupnosti, zlasti pa našo mladino na to izredno slovesnost, ki naj nas še enkrat v tem letu poveže v skupno družino: Slovence na Tržaškem in Goriškem pa tudi one iz Istre, Vipavske doline in Krasa pod skupno zastavo slovenskih blagoslovnikov Cirila in Metoda.

Zlata maša pri Sv. Ivanu

Pred 50 leti na dan sv. Petra in Pavla je bil g. Janez Eržen posvečen v duhovnika. Ta svoj jubilej je proslavil na isti dan pretekli torek v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Ob navzočnosti desetih duhovnih sobratov in številnega župnijskega občestva je opravil daritev zahvale. Slavnostni pridigar je bil dekan Ivan Kretič iz Devina, ki je ob jubilejni življenjski poti razvil več misli v zvezi z našo krajevno problematiko pomanjkanja duhovnikov.

Slavnostno vzdušje se je nato nadaljevalo v Zavodu sv. Družine, kamor je g. zlatomašnik povabil na kosilo svojce, soproto in znance. V napitnicah je bila izrečena prenekatera dovtipna misel, vse pa je prevevalo priznanje jubilarantu za opravljeno delo in kremeniti duhovniški značaj. Naj bi Bog dal slavljenju dočakati še nove jubileje, je bila želja vseh, ki so se udeležili tako sv. maše kot srečanja ob mizi. - jk

Veličasten koncert v Gorici

V torek 22. junija je gostoval v našem mestu ansambel češkoslovaške radiotelevizije. Orkester iz Bratislave in mešana zbor iz Prage so skupno z vokalnimi solisti izvedli Bachovo veliko mašo v h-molu, Dirigiral je Antoine de Bavier. Veličastno glasbeno delo je našlo v baročni cerkvi sv. Ignacija svoj naravni okvir.

Občinstvo je ob koncu z velikim aplavzom nagradilo edinstveno delo cerkvene glasbe, mladina v goriških nošah pa je izvajalcem poklonila cvetje.

Umril je g. Artur Zalatel

Iz Lurda je dospela vest, da je v torek 29. junija na poti v Lurd umrl Artur Zalatel, bivši župnik v Štandrežu in katehet na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Kot bolnik je v ponedeljek 28. junija odpotoval iz Gorice z vijoličnim vlakom, a predno je došel v Lurd, ga je Marija poklicala k sebi. Kdaj in kje bo pogreb, ni še znano. Naj mu po tolikem trpljenju Bog da večni pokoj!

Izjava Slovenske skupnosti v Gorici

Slovenska skupnost v Gorici je temeljito razčlenila odmeve na prvi samostojni nastop na političnih volitvah. V tem smislu je že izdala tiskovno poročilo. Pokrajinsko tajništvo pa ne more tudi mimo nekaterih komentarjev, ki jih je objavil tako italijanski kot slovenski dnevni tisk. S tem v zvezi še posebej poudarja nenaдомestljivo vlogo slovenske prisotnosti na teh parlamentarnih volitvah. Prav samostojen nastop namreč lahko edini jamči priznanje slovenski manjšini vseh tistih pravic, ki jih mora italijanska republika po členu 6 ustave izdati za zaščito narodnih manjšin.

Slovenska skupnost zato popolnoma zavrača trditve tržaškega slovenskega dnevnika na goriški strani, v katerih je rečeno, naj Slovenska skupnost — po sedanjem odmiku od DC — naredi še korak naprej in naj strne svoje glasove okoli »naprednih« kandidatur na italijanskih levičarskih listah. S tem je slovenski tržaški dnevnik oziroma politično vodstvo, ki je za njim, še enkrat pokazal, da nima objektivne mere pri ocenjevanju našega političnega življenja v zamejstvu.

Slovenska skupnost, kot izraz velikega dela naše manjšine, mora zato le z razočaranjem ugotoviti, da je samostojno nastopanje nekaterim tm v peti. Vsekakor

pa se Slovenska skupnost ne bo odmaknila od začetne poti, in kot je to poudarila v odgovoru italijanskim nacionalističnim silam, to poudarja in izjavlja v odgovoru slovenskim levičarskim silam, ki so se odpovedale samostojnemu nastopu.

Slovenska skupnost zato ni pripravljena sprejemati nikakih nasvetov v zadevi svojega nastopa, ker zna sama dovolj zrelo in neodvisno od katerih koli dejavnikov odločati o lastni politični usmeritvi.

Sovodnje

V Sovodnjah so v drugi polovici junija proslavili 20-letnico ustanovitve domačega športnega društva. Atletske prireditve so se vrstile za kulturnimi. Nastopilo je celo nogometno društvo ljubljanske Olimpije. V glavnem so si pa Sovodnjenci pomagali z domačimi skupinami, ki so gledalce morda še najbolj zadovoljile, saj so dokaz, da si zna vsa sama pomagati in predstaviti celovečerne programe, ki so bili tudi na zavirljivi ravni.

Višek teh praznov z domačimi močmi je predstavljala prireditev v nedeljo 17. junija, ko so popoldne nastopili mladi harmonikarji (12 po številu), mladinski pevski zbor in folklorna skupina, ki so ljudje zabavali skoro dve polni uri. Popoldne pa je bil tudi otroški »ex tempore«.

Na praznik sv. Petra in Pavla pa je bilo v naši cerkvi prvo sv. obhajilo. Lepa skupina otrok je prvič prejela Jezusa in se za to tudi dostojno pripravila. Med mašo so prvoobhajanci lepo in razločno brali vsa berila, prošnje, prinesli na oltar darove kruha in vina, mladinski pevski zbor pa je ubrano prepeval svojim mlajšim vrstnikom.

Mislimo, da ni bilo pričujočega, ki bi ob koncu slovesnosti ne rekel ali si mislil: lepo je bilo!

Velik uspeh VI. zamejskega festivala narodne glasbe

Ob izredno lepi udeležbi in ob idealnem vremenu je potekel 26. in 27. junija VI. zamejski festival narodno zabavne glasbe v Steverjanu. Podrobno poročilo o njem bomo prinesli prihodnjič. Danes objavljamo nagradence festivala:

Nagrado 50.000 lir za najboljše besedilo je prejel Franc Pohajč z Opčin pod naslovom »Za lepše dni«. Najboljši pevski duet je predstavil ansambel TAIMS z Opčin. Prejel je nagrado 50.000 lir. Nagrado 100.000 lir za najboljše izvedbo je dobil ansambel »Mejaši« iz Gorice. Nagrado 100.000 lir revije »Stop« iz Ljubljane je občinstvo prisodilo ansamblu »Igo Radovič« iz Nabržine. Nagrado za najboljšega debitanta 2.000 Ndin, ki jo je poklonila revija »Antena« iz Ljubljane je komisija dodelila ansamblu »Trio Ivana Korosca« iz Cerknice. Za najboljše melodijo pa je bil nagrajen s 150.000 lirami ansambel »Franca Lipičnika« iz Zagorja ob Savi.

Iz Slovenije

Nov doktor cerkvenega prava

Z najboljšo oceno je v sredo 23. junija postal doktor cerkvenega prava na papeški lateranski univerzi g. France Gorjup, duhovnik ljubljanske nadškofije, doma iz Velikih Lašč, gojenec Slovenskega zavoda v Rimu. Napisal je zanimivo disertacijo o pojmovanju zakonske zveze in razveze v srbski pravoslavni Cerkvi. Novemu doktorju iskreno čestitamo.

Ekumensko potovanje v Črno goro in Bosno

Trajalo bo osem dni, od torika 14. do torika 21. septembra 1976. Cena 168.000 lir. Za enoposteljne sobe je treba doplačati 15.000 lir. Na ladijskem trajektu Reka-Dubrovnik (prvo noč) so samo štiriposteljne kabine. Porazdelitev je možna po spolih (4 moški, 4 ženske) ali 2 para za koncev, če v to privolijo.

Ob vpisu je treba plačati 50.000 lir, ostalo vsoto pa vsaj do konca avgusta. Vpisovanje je v Gorici pri A. Koshutu, ul. Mamel 8, v Trstu pri Fortunatu ali pri dr. A. Kosmaču, župni urad Ricmanje, tel. 820570. Iz programa:

Torek 14. septembra: odhod iz Gorice v avtobusu ob 12. uri; ob 13. uri prihod v Trst, kjer vstopijo še ostali udeleženci. Ob 16. uri prihod na Reko, ob 18. uri odhod. Vožnja na ladijskem trajektu Liburnija. Večerja.

Sreda 15. septembra: Zajtrk in kosilo na ladji. Ob 15.55 prihod v Dubrovnik. Možnost ogleda starega mesta. Ob 18.30 odhod proti Hercegovanju. Prenočevanje v hotelu »Rivijera«.

Četrtek 16. septembra: odhod iz Hercegovega ob 14. uri. Gorska vožnja čez Lovčen (1749 m) na Cetinje. Prihod ob 19.15. Prenočevanje v hotelu »Park«.

Petek 17. septembra: ob 11.30 odhod iz Cetinja; ob 12.30 prihod in kosilo v Titogradu; ob 15.30 odhod, spotoma ogled samostana Morača. Ob 20. uri prihod v Bijelopolje. Prenočevanje v hotelu »Sandžak«.

Sobota 18. septembra: ob 9.30 odhod iz Bijelega polja. Spotoma ogled samostanov Mileševu in Banja; kosilo v Prijepolju. Popoldne prek Priboja, Višegrada (most na Drini) in Goražda v Sarajevu. Prihod ob 20. uri. Prenočevanje v hotelu »Bristol«.

Nedelja 19. septembra: dopoldne v Sarajevu; popoldne ob 14.30 odhod. Prek Travnika do Jajca. Prihod ob 19. uri. Prenočevanje v hotelu »Jajce«.

Ponedeljek 20. septembra: dopoldne v Jajcu. Popoldne odhod ob 14.30. Prek Ključa in Bihača k Plitvičkim jezerom. Prihod ob 18.30. Prenočevanje v hotelu »Plitvice«.

Torek 21. septembra: možnost ogleda jezera; ob 10.30 odhod v Senj prek Otočca. Kosilo v Senju. Od 16. uri prihod na Trsat, kjer bo v cerkvi zaključna pobožnost. Ob 20.30 prihod v Trst, ob 21.30 prihod v Gorico.

■ Vikar rimskega mesta kardinal Poletti je pozval oporečniškega bivšega benediktinskega opata pri Sv. Pavlu v Rimu dom Franonija, naj se »iskreno in ponižno« podvrže cerkveni disciplini ali pa bo preveden v laiški stan.

Bralci pišejo

Lojalnost do stranke

Mislim, da je bilo leta 1963. Takrat so bile kot letos državnozbornske volitve. Tudi takratna goriška SDZ se je morala opredeliti, komu dati svoj glas. Njeni somišljeniki smo se zbrali na Placuti. Bilo nas je okrog 50. Odločiti smo morali, ali podpreti Krščansko demokracijo ali ne.

Ze takoj na začetku debate smo mlajši dobili vtis, da je vodstvo SDZ, akoravno je sklicalo sestanek prav zato, da sliši naše mnenje o tej zadevi, že vnaprej sklenilo, da podpre DC. To je mnoge mlade užalilo in odbilo. Vendar smo do vodstva SDZ ostali lojalni in glasovali tako kot je vodstvo odločilo.

Danes smo tisti mladi v stranki v večini. Kot je znano, smo se odločili pri zadnjih volitvah za samostojen nastop. Zakaj, je splošno znano. O razlogih našega ravnanja je bilo govora po časopisju, radiu, na italijanski in koprski televiziji, na kateri so spregovorili predstavniki SSK. Pa se vprašujem: so bili tako imenovani stari iz tiste dobe lojalni do teh mladih, ki so se to pot odločili, da stranka samostojno nastopi?

Na vodstvo SSK na Goriškem je bil izvajen dvojen pritisk: Slovenci naj bi reševali državo pred komunizmom z ene strani, z druge pa naj bi jo reševali iz splošne krize, v kateri se nahaja. Kljub tem pritiskom je SSK dobro izšla iz volitev. Vse stranke ji priznavajo, da je edina samostojna slovenska stranka v Italiji. Pot, ki jo je izbrala, se je izkazala kot prava. Poleg drugih nalog, ki jih ima v vsedravnem merilu, ima tudi poslanstvo boriti se za pravice slovenske manjšine. Zato je kaj čudno, da se naši Slovenci, ki so vključeni v vsedravnih strankah, tega ne zavedajo.

Remo Devetak

Nekaj me moti

Rad bi pozdravil izvolitev Slovenke v rimski senat, kot sem slišal, da so z veliko prizadevnostjo to storili nekateri časnikarji na radiu Trst A. Toda poleg pozdravov bi rad senatorki tudi izrazil željo, da bi ji v večnem mestu končno uspelo doseči spremembo poitalijančenega priimka v prvotno slovensko obliko, ki jo je nosil ščedenski skladatelj Ivan Grbec.

Skratka želim Gabrielli Gherbez, da bi nas v parlamentu zastopala kot Jelka Grbec, kot se predstavlja slovenskim volivcem. Le tako ji bom kljub ideološkim razlikam od srca čestital k izvolitvi — kot Slovenec Slovenki v rimskem parlamentu. Ali ne razume gdč. Gherbez, da je za PCI zanimiva prav zato, ker je Slovenka?

Slovenec,
ki G. Gherbez ni volil

»Studia Slovenica«

Slovenska strokovna založba »Studia Slovenica« v New Yorku je za počastitev 200-letnice ameriške neodvisnosti izdala knjigo o Indijancih Chippewa; gradivo je zbral že škof Baraga. V glavnem so to obširni in utemeljeni odgovori misijonskega škofa Baraga na 347 vprašanj, ki jih je v posebnem vprašalniku razposlal takratni poverjenik za indijanske zadeve. V njih je zapopadna zgodovina, astronomija, mitologija, navade, jezik, zdravstvo, gospodarstvo, ustanove in odnosi z zunanjim svetom takratnih Chippewa Indijancev. Baraga je na vprašanja odgovoril izčrpno in strokovno. Zato je sedaj objavljeno gradivo dragocen vir za sodobno vedo o človeku in njegovem življenju.

Založba »Studia Slovenica« je izdala doslej v angleščini že veliko strokovnih in znanstvenih knjig o Slovencih. Med temi izstopajo J. Arneža knjige o Sloveniji v Evropi (1967), o Slovencih v New Yorku (1966), v Bridgeportu (1971); T. Bakerja študija o koroško-slovenski manjšini (1960); M. Jezernika o Baragu (1968); A. Kuharja o spreobrnitvi Slovencev in jezikovni meji v vzhodnih Alpah (1967); T. Hočevanja o sestavi slovenskega gospodarstva v letih med 1848 in 1963 (1965) in druge. Naslov: Studia Slovenica, P. O. Box 232, New York, N. Y. 10032 (USA).

DAROVI

Za žrtve potresa: prvoobhajanci na Vrhu 20.500; ob pogrebu Gilde Legiša iz Stivana 30.000; verniki iz Mavhinj in Sestljana 168.500; Nora Zucarini 1.500; N. N. z Opčin 10.000; N. N. za potresence v Breginjju 250.000 lir.

Za sklad Katol. glasa: družina Bavdaž 4.000; N. N., Sestljan, 3.000; Magda Hreščak, Trst, 14.000; Julka S. 4.000 lir.

Ob poroki Glanija in Donatelle darujeta v sklad Katol. glasa mama in brat 10.000 lir ter jima skupaj s sorodniki, prijatelji in znanci želita obilo sreče in božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

Za volivni sklad Slov. skupnosti: Sovodnje: T. V. 10.000; H. M. 5.000; N. N. 5.000; N. N. 5.000; N. N. 4.000; N. N. 2.000; Peč: P. D. 10.000; Vrh: za krajevno sekcijo D. R. 20.000; Sredipolje (Redipuglia): N. N. 10.000 lir; Tržič: L. E. 5.000; Z. D. 5.000. Sekcija SSK iz Sovodnj se zahvaljuje vsem volivkam in volivcem, ki so na kateri koli način pripomogli k uveljavitvi naše liste, posebno pa še tistim, ki so moralno in finančno prispevali v volivni sklad SSK.

Za cerkev sv. Ivana v Gorici: družina Cotar v počastitev zlatomašnika g. Ivana Eržena 5.000 lir.

N. N., Gorica: za Sv. goro, Alojzijevišče in za lačne po svetu po 5.000 lir.

Za goriške skavte: Hermenegild in Tomaž Podveršič v spomin Emila Kocjančič 10.000 lir.

Za števerjansko cerkev: prvoobhajance Robert Komjanc 5.000 lir.

Za dom pri Sv. Ivanu v Trstu: Marica Zupančič namesto cvetja na grob Antona Filipiča 10.000 lir.

Za cerkev v Sv. Križu: Leopold Bavčer ob rojstvu vnuka Mateja 50.000 lir.

Za cerkev p. Leopolda v Domju: A. B. 10.000; N. N. 5.000; N. N. 2.000; slovenski romarji v Rimu 210.500; Franc Kaluža v spomin pok. g. Omersa 10.000; Valerija Grizonič, Domjo, 5.000; družina Cok, Trst, 5.000; Vera Turk, Trst, ob obletnici smrti brata Radota 10.000; dobrotnica iz Trsta 250.000 lir.

Za Baragov dom v Ricmanjih: družini Zuljan in Romano v spomin pok. Gašperja Kuret 5.000; starišči učencev glasbene šole v Ricmanjih ob zaključni prireditvi 70.000; družina Zlobec-Vouk 40.000 lir.

Za baziliko na Sv. gori: Frančiška Hladnik, Cedad, 10.000; v spomin pok. sina Franca Reharja daruje mama 10.000 lir. Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 22.45. **Dejstva in mnenja:** 14.30 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 4. do 10. julija 1976

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 A. Roussel: Godalni kvartet. 11.15 Mladinski oder: »Prigode Huckeberryja Finna«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Operetna fantazija. 16.30 Filmska glasba. 17.00 »Zločin na Kozjem otoku«. 18.30 Nedeljski koncert. 19.15 Zvoki in ritmi. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Praktika. 22.10 Sodobna glasba.

Ponedeljek: 11.35 Opoldne z vami. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 20.35 Slovenski razgledi. 22.15 Glasba za lahko noč.

Torek: 11.35 Praktika. 12.50 Revija glasbil. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Komorni koncert. 18.45 Zbirka plošč. 19.10 Trideset let gledališkega amaterstva v naši deželi. 19.20 Južna Amerika igra in poje. 20.35 G. Rossini: »Seviljski brivci«, opera. 21.35 Glasba za lahko noč.

Sreda: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Deželni koncerti. 19.10 Romar Stanko Janetič. 20.35 Simfonični koncert. 21.45 Glasba za lahko noč.

Četrtek: 11.35 Slovenski razgledi. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Madrigali J. Gallusa. 19.10 A. Rebulla: »Po deželi velikih jezer«. 19.25 Za najmlajše. 20.35 »Igralci«, enodejanka. 21.30 Glasba za lahko noč.

Petek: 11.35 Opoldne z vami. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost... 18.30 Dela deželnih skladateljev. 19.10 Na počitnice. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Koncert. 21.25 Glasba za lahko noč.

Sobota: 11.35 Poslušajmo spet. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.15 Umetnost... 18.30 Klasiki 20. stoletja. 19.10 Slovenski biografski roman. 19.25 Glasbeni drobci. 19.40 Pevska revija. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Nenavadne zgodbe. 21.15 Lahka glasba.

Ljubljanska TV

Sporod od 4. do 10. julija 1976

Nedelja: 10.45 Otroška matineja. 11.30 Ljudje in zemlja. 12.35 Nedeljsko popoldne. 17.50 »Onadva«, film. 20.00 Salaš. 21.35 Sportni pregled.

Ponedeljek: 18.00 Neven. 20.00 »Botre«. **Torek:** 18.45 Slovenski ljudski plesi. 20.00 Diagonale. 20.55 »Zanikrni tiger«, nad.

Sreda: 18.10 Po sledih napredka. 20.00 »Kako dolga odsotnost«, film. 21.35 Miniature: Medaljer Stane Dremelj.

Četrtek: 18.20 Arktika. 20.00 Puccini. 21.25 Četrtekovi razgledi. 22.10 Balet.

Petek: 18.15 »Catch Kandy«, film. 18.45 Portret v slikarstvu. 19.05 Nasveti za dom. 20.05 Kapitan Mikula mali. 20.40 Dokumentarna oddaja. 21.25 Helena.

Sobota: 16.25 Nogomet. 18.20 Sah. 18.45 Pogled v zemljinjo jedro. 19.00 Olimpijske igre 76. 20.00 Dubrovniške prireditve. 20.30 »Po kateri poti naj gremo«, film.

Za poškodovani zvonik na Sv. Višarjah: župnija Mavhinje-Sestljan 65.000; A. V. 5.000 lir.

OBVESTILA

V goriški stolnici bo v četrtek 1. julija ob 21. uri v prireditvi SKPD »M. Filej« orgelski koncert, ki ga bo izvajal mehiški organist Francisco Javier Fernández.

Maša za edinstvo bo v Trstu (Marijin dom, ul. Risorta 3) v ponedeljek 5. julija ob 18.30. Sledi razgovor o letošnjem ekumenskem potovanju.

Ravnateljstvo znanstvenega in klasičnega liceja v Trstu, ul. Guardiella 13/1, sporoča, da 24. julija ob 12. uri zapade rok za vpis za šolsko leto 1976/77. Prošnje sprejema tajništvo vsak dan od 10. do 12. ure.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 70 lir, osmrtnice 100 lir, k temu dodati 12% davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

Mladi kitaristi na letošnji zaključni prireditvi glasbene šole v Štandrežu